

Maatregelen Grondstoffennota 2024-2027

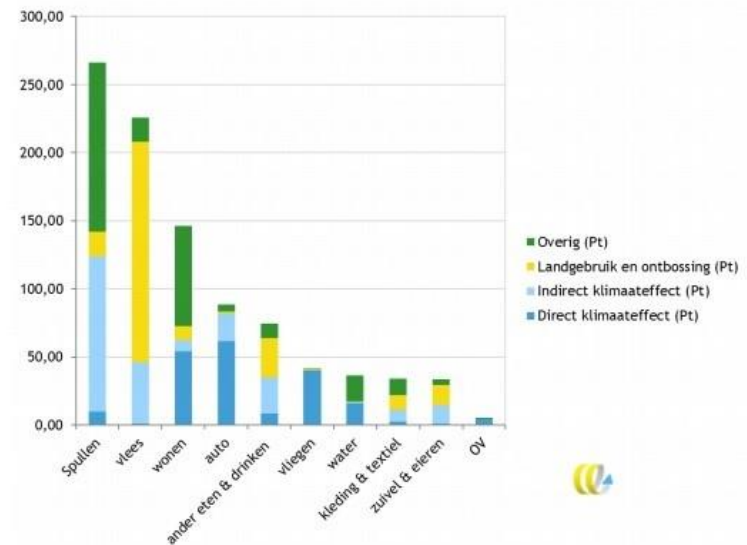
Inhoud

Maatregelen Grondstoffennota 2024-2027	1
1. Doelstelling en ambitie voor de komende 4 jaar	2
2. Huidige stand van zaken en waar valt voor Leiden winst te behalen?	3
3. Wat heeft de gemeente al besloten?	3
4. Welke nieuwe maatregelen willen we opnemen in de Grondstoffennota?.....	4
5. Welke maatregelen uit het huidige beleid willen we voortzetten?	6
6. Welke onderzochte maatregelen hebben we overwogen?.....	8
Bijlage 1 Sorteeranalyse Leiden 2022	14

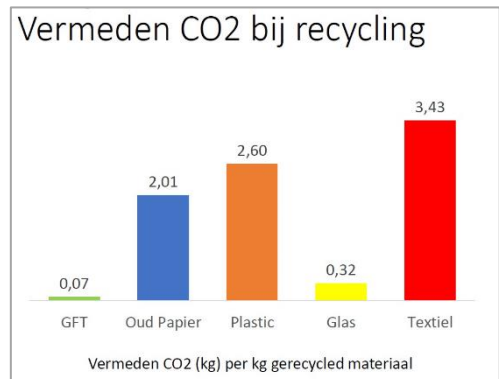
1. Doelstelling en ambitie voor de komende 4 jaar

- Nederland wil in 2050 een volledig circulaire economie hebben. Grondstoffen worden efficiënt ingezet en hergebruikt, zonder schadelijke emissies naar het milieu. In onze Strategie Circulaire Economie hebben we mede als doel geformuleerd dat ondernemers en inwoners in Leiden materiaalcringen meer weten te sluiten en minder materialen en grondstoffen gebruiken.

Figuur 1 Top 10 milieu-impact van gemiddelde consumptie van één persoon per jaar in Nederland

- In de top 10 van de milieu-impact zijn zaken die bijdragen aan afval duidelijk terug te vinden. Opvallend is dat de milieu-impact van spullen overduidelijk op de 1e plaats staat. Kleding en textiel worden vaak genoemd als consumptiegoed met een hoge milieudruk, deze staat op de 8^e plaats.
- De grondstoffennota 2024-2027 formuleert ons geactualiseerde beleid inzake het huishoudelijk afval. De gemeente Leiden wil dat er minder huishoudelijk afval wordt aangeboden en dat er uit het aangeboden afval meer waardevolle grondstoffen worden gehaald. Dit moet uiteindelijk het effect krijgen dat er minder restafval wordt verbrand. Dit vraagt echter eerst om te gaan investeren in afvalpreventie, meer hergebruik en betere afvalscheiding.
- We kijken ook naar de kwaliteit van hergebruik van grondstoffen. Een maat om dit te bepalen is de vermeden CO₂ uitstoot als grondstoffen uit het restafval worden gescheiden. Textiel scheiden uit het restafval levert een grote milieuwinst op, uitgedrukt in vermeden CO₂ uitstoot: 1,3 keer meer dan het scheiden van plastic verpakkingsafval, 1,7 keer meer dan het scheiden van oud papier en karton, 10,7 meer dan glas en 49x meer dan het scheiden van GFT.
- De huidige landelijke doelstelling vanuit het programma VANG (Van Afval naar grondstof) is minimaal 75% afvalscheiding en maximaal 100 kilo restafval per persoon per jaar.
- Leiden is een zeer sterk verstedelijkte gemeente en het is niet opportuun dat het de landelijke doelstellingen zal kunnen behalen¹. De Leidse doelstelling is met de vaststelling van het afvalbeleidskader 2018 gesteld op 50% afvalscheiding en 150 kg restafval per persoon per jaar. Uit een evaluatie van het afvalbeleid 2018-2022 blijkt dat deze ambitie nog niet is bereikt, maar dat we wel een duidelijke verbetering hebben bereikt in de afgelopen jaren. We denken dat het mogelijk is om deze ambitie te bereiken in de voorliggende periode 2024-2027.
- Op basis van Europese wetgeving moeten gemeenten vanaf 1 januari 2024 verplicht organisch afval gescheiden inzamelen. Ook in de hoogbouw. Dit is het resultaat van de in 2018 gewijzigde Kaderrichtlijn afvalstoffen (2018/851/EU). Gescheiden inzameling van organisch afval is verplicht tenzij dit technisch niet haalbaar is of buitensporig hoge economische kosten met zich mee brengt. Voordat een gemeente beroep kan doen op deze gronden moet men zich inspannen om van de gescheiden inzameling van GFT bij

¹ Slechts 31% van de gemeenten bereikte 75% afvalscheiding, vooral landelijke gemeenten. Van de 20 zeer sterk verstedelijkte gemeente haalt alleen Maastricht dit percentage.

huishoudens een succes te maken. Een gemeente kan alleen afzien van gescheiden inzameling wanneer aantoonbaar sprake is van maatregelen en voorzieningen van een bepaald basisvoorzieningsniveau zoals beschreven in het [LAP3 \(B.3.3.2.2.\)](#). Wanneer een gemeente van deze uitzondering gebruik maakt, moet zij dit in haar afvalverordening/omgevingsplan vastleggen.

2. Huidige stand van zaken en waar valt voor Leiden winst te behalen?

- Uit een evaluatie van het afvalbeleid 2018-2022 kwam naar voren dat Leiden gunstig scoort qua hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner (plek 2 van de zeer sterk verstedelijkte gemeenten met laagste afvalhoeveelheid per inwoner), maar dat Leiden minder dan het gemiddelde scoort op **scheidingspercentage**. De laatste jaren is het scheidingspercentage echter wel een stuk gestegen (van 33% naar bijna 45%). We blijven achter bij onze eigen doelstelling (50%) en bij de landelijke doelstelling (75%).
- Ook moeten we blijven streven naar **vermindering van de totale hoeveelheid afval** om te komen tot aanzienlijk **minder restafval** (landelijke doelstelling is 100 kg per inwoner per jaar). Om dit te bereiken kunnen we meer in gaan zetten op **afvalpreventie**, oftewel het voorkomen dat afval ontstaat en waardevolle spullen afval worden.
- Uit het afval wat eenmaal is ontstaan kwam uit de Sorteeraanlyse (zie bijlage 1) naar voren dat een aanzienlijk deel (ca. 1/3) van het huishoudelijk restafval bestaat uit **groente- fruit- en tuinafval (GFT) + etensresten**, juist ook van de laagbouw wijken, waar inwoners deze afvalfractie kwijt kunnen in een GFT+E minicontainer.
- Ook voor andere afvalstromen geldt dat we ze meer gescheiden aangeboden willen zien omdat het **waardevolle grondstoffen** zijn en we streven naar hoogwaardige verwerking hiervan.
- De **Afvalstoffenheffing (ASH)** in Leiden is in 2024 gemiddeld €305: € 253,86 voor eenpersoonshuishoudens, € 365,11 voor tweepersoonshuishoudens en € 476,39 voor drie- of meerpersoonshuishoudens.

3. Wat heeft de gemeente al besloten?

- Op 12 oktober 2023 heeft de gemeenteraad de [Strategie Circulaire Economie \(2024-2027\)](#) vastgesteld. In de strategie richten we ons op de grootste grondstofstromen door focus op het thema Bouw. Anderzijds willen we, met het doel om in 2050 een circulaire stad te zijn, bedrijven en inwoners informeren, stimuleren en faciliteren in circulair denken en handelen. Dat doen we door focus op thema **Herwaarderen**.
- In de strategie circulaire economie hebben we opgenomen dat we een **Duurzaamheidsplein** willen creëren met de juiste voorzieningen ter bevordering van de circulaire economie. Concreet gaat het om een tweede milieustraat met een **inzamelpunt voor herbruikbare spullen en materialen**. Het gaat dan om waardevolle grondstoffen waarvan de Leidenaar zich niet ontdoet (en wat dus niet de status “afval” krijgt), maar die worden geschonken ter bevordering van de circulaire economie. Dit duurzaamheidsplein wordt ingericht als upcyclecentrum, inclusief **circulair ambachtscentrum**. Er wordt ook onderzocht of er ruimte is voor de realisatie van een educatiecentrum als onderdeel van het Duurzaamheidsplein.
- In de strategie circulair is opgenomen dat Leiden een proeftuin wil zijn voor circulaire economie, waarin **circulaire initiatieven** mogelijk worden gemaakt. Het doel is uiteindelijk dat zowel inwoners als ondernemers weten wat circulair is en wat dat van hen vraagt. We willen hen handelingsperspectief bieden, zowel met informatie als door te stimuleren en te faciliteren met subsidie.

4. Welke nieuwe maatregelen willen we opnemen in de Grondstoffennota?

Nr.	Maatregel	Toelichting
1.	Afvalpreventieplan	<p>Door gebruik te maken van de landelijke menukaart afvalpreventie stellen we een nieuw afvalpreventieplan 2024-2027 op inclusief communicatiecampagne en educatieprogramma voor scholen. We focussen op terugdringen gebruik eenmalige plastic verpakkingen, stimuleren van de deeleconomie, bewust leven met minder spullen, tegengaan van voedselverspilling en samenwerking met ketenpartners voor onder meer afvalpreventie bij evenementen. In het bijzonder besteden we aandacht aan de vermindering van de stroom van textiel in de afvalketen vanwege de hoge milieudruk. We communiceren over het Circulair Warenhuis met hout- en keramiekwerkplaatsen en de textielwerkplaats in kringloopbedrijf het Warenhuis. In het afvalpreventieplan communiceren we ook over initiatieven voor buurtcompostering en wormenhotels het zelf fermenteren van keukenafval met een Bokashi keukenemmer. In dit nieuwe afvalpreventieplan willen we opnieuw aandacht schenken aan het inleveren van niet meer in gebruik zijnde elektrische apparaten bij kringloopbedrijven.</p>
2.	Recycletas en recyclewagen	<p>Onderdeel van afvalpreventie is te voorkomen dat herbruikbare spullen als afval worden afgedankt. We willen dan ook een betere inzameling herbruikbare spullen. Hiervoor gaan we een recycletas voor boeken, elektrische apparaten, speelgoed en textiel introduceren. Naast het inleveren van de spullen uit de recycletas kunnen inwoners hun herbruikbare spullen die niet in de recycletas passen aanbieden bij de recyclewagen op een vaste dag bij een winkelcentrum. Hiervoor willen we gaan samenwerken met kringloopbedrijf het Warenhuis. Op vaste dagen kunnen Leidenaren herbruikbare spullen afleveren bij een recyclewagen bij een winkelcentrum in de wijk. Dit voorkomt dat het als grofvuil wordt aangeboden. Het krijgt dan niet de afval status en wordt dus ook niet als grofvuil aangeboden (op de milieustraat of op straat) en het verdwijnt dan ook niet in de restafvalcontainer.</p>
3.	Inzameling organisch afval in de hoogbouw	<p>Vanwege Europese regelgeving gaan we ook gescheiden inzameling van organisch afval invoeren in de hoogbouwwijken en in de binnenstad, waar huishoudens geen minicontainer hebben voor groente- fruit- en tuinafval (GFT). We gaan in de hoogbouwwijken groente- fruit- en etensresten (GFE) inzamelen door plaatsing van GFE inwerpvoorzieningen in de openbare ruimte. Indien vanuit afvalbeheer gewenst kan er op een specifieke plek (b.v. seniorencomplex) een in pandige voorziening worden geplaatst, waarbij de complexbeheerder zorgdraagt voor het aanbieden van de GFE minicontainer aan straat op de inzameldag.</p>
4.	Onderzoek GFE inzameling binnenstad	<p>Op basis van de ervaringen van het inzamelen van GFE in de hoogbouwwijken gaan we onderzoeken hoe we inzameling van GFE in de binnenstad willen gaan doen. Alleen als blijkt dat dit leidt tot buitensporig hoge kosten tegen geringe opbrengsten kunnen we in het Omgevingsplan gaan opnemen dat we hiervan afzien. Hiervoor moeten we eerst praktijkervaring op gaan doen. Het onderzoek naar GFE inzameling in de binnenstad leidt tot een voorstel voor inzameling in de openbare ruimte en/of kleinschalige zero emissie inzameling, omdat in de binnenstad vanaf 2025 alleen zero emissie vrachtvervoer mag plaatsvinden.</p>

Nr.	Maatregel	Toelichting
5.	Keukenbakjes voor etensresten bij het GFT	Een derde van ons restafval bestaat uit groente- fruit en etensresten. Veel huishoudens weten niet dat ze hun etensresten bij het GFT afval mogen aanbieden. We willen naast een gerichte communicatiecampagne over aanbieden van etensresten bij het groente- fruit- en tuinafval aan de Leidse huishoudens keukenbakjes gaan aanbieden. Dit stimuleert de huishoudens van de hoogbouw om straks hun organisch afval gescheiden aan te bieden. Maar het stimuleert ook bewoners van laagbouwwijken om voortaan de etensresten te deponeren in de minicontainer voor GFT.
6.	Leenbakfietsen en -aanhangers	Leidenaren die de beschikking hebben over een auto weten de gemeentelijke milieustraat wel te vinden. Maar als je geen auto hebt, of geen aanhanger, is het wellicht een uitdaging om je grofvuil zelf weg te brengen naar de milieustraat. Terwijl het grofvuil op de milieustraat keurig wordt gescheiden in waardevolle grondstofstromen. We onderzoeken de kosten en baten van de introductie van leenbakfietsen en leenaanhangers om te stimuleren dat meer mensen zelf hun grofvuil kunnen wegbrengen naar Kringloopbedrijf het Warenhuis of de gemeentelijke milieustraat.
7.	Communicatie over afvalpreventie, bevorderen hergebruik en afvalscheiding	In het afvalpreventieplan zal een communicatieplan 2024-2027 worden opgenomen over afvalpreventie en bevorderen hergebruik. Voor het bevorderen van afvalscheiding zal ook een gerichte communicatie/ voorlichtingscampagne per afvalstroom worden uitgewerkt.
8.	Maatregelen inzamelmiddelen	We onderzoeken maatregelen voor inzamelmiddelen van restafval om het aanbod van ongescheiden restafval te beperken, zoals: <ul style="list-style-type: none"> - invoeren van een limiet op klepbewegingen; - registreren minicontainers voor restafval met stickers/chips; - instellen tarief voor een extra minicontainer voor restafval bij huishoudens tot 4 personen.
9.	Voorkeursbeleid inzamelmiddelen	<p>Het huidige beleid schrijft voor dat inzamelmiddelen zoveel mogelijk op eigen terrein moeten worden opgeslagen. Dit betekent dat rolcontainers bij hoogbouw die inpandig worden opgeslagen nog steeds prevaleren boven ondergrondse containers voor restafval in de openbare ruimte. In de praktijk wordt bij nieuwbouwprojecten op basis van een uitzonderingsclausule vrijwel altijd gekozen voor ondergrondse containers. We bekijken of het wenselijk is dit in het beleid aan te passen. Meer ondergrondse restafvalcontainers in de stad vraagt om een zorgvuldige ruimtelijke inpassing, gezien de vele andere claims op de openbare ruimte, zowel boven- als onder de grond (klimaatadaptatie, groen en biodiversiteit, energietransitie, parkeren). Overigens is Cluster beheer bezig met de uitvoering van levensverlengde maatregelen voor ondergrondse afvalcontainers. De metalen containers hebben een afschrijfstermijn van 10 jaar, door een kleine investering per container te doen kunnen ze 5 jaar extra mee.</p> <p>Als we het voorkeursbeleid voor inzamelmiddelen gaan herijken (inzetten op minicontainers in de laagbouw en ondergrondse containers in de hoogbouw, uitfasering rolcontainers) leggen we dit vast in de Omgevingsvisie.</p>

5. Welke maatregelen uit het huidige beleid willen we voortzetten?

Nr.	Maatregel	Toelichting
10.	Nascheiding plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankenkartons	In 2019 hebben we ervoor gekozen om plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankenkartons (PMD) niet apart in te zamelen, maar bij de afvalverwerker te laten nascheiden uit het restafval. Nascheiding van PMD uit het huishoudelijk restafval willen we voortzetten, omdat er op deze wijze meer grondstoffen vrijkomen voor hergebruik dan indertijd via bronscheiding werd gerealiseerd, de kwaliteit vergelijkbaar is met brongescheiden materiaal en deze maatregel is ingevoerd zonder dat er (grote) investeringen moesten worden gedaan in een bronscheidingsnetwerk. Ook vermijdt het transportbewegingen van een extra inzamelwagen voor PMD. Hierdoor bleven er meer middelen over om te investeren in andere maatregelen voor het afvalbeheer.
11.	Textielinzameling	We willen de huidige inzamelwijze continueren met ons goed dekkend netwerk van textielcontainers, aangevuld met een goed dekkend netwerk van huis-aan-huis textielinzameling door charitatieve instellingen. We communiceren over het gescheiden aanbieden van textielafval, het liefst bij een kringloopwinkel, zodat het niet als afval, maar als waardevolle grondstof wordt hergebruikt. Maar ook textiel dat in de kledingbak of kledingzak wordt aangeboden wordt als waardevolle grondstof verwerkt. Ook communiceren we over tegengaan van vervuiling in de textielbak door (rest) afval dumping en monitoren of de ondergrondse inzamelcontainers naar behoren functioneren.
12.	Inzameling oud papier en karton	Alle huishoudens van de laagbouwwijken hebben een minicontainer voor papier aangeboden gekregen, boven op een goed dekkend netwerk van (ondergrondse) papiercontainers in de wijk. We willen de huidige inzamelwijze continueren en middels gerichte communicatie de boodschap te blijven herhalen dat papier in de (ondergrondse) papierbak of minicontainer hoort, ook het karton van b.v. bezorgde spullen.
13.	Glasinzameling	Leiden heeft een goed dekkend netwerk van (ondergrondse) glascontainers in de wijk. We willen de huidige inzamelwijze continueren en middels gerichte communicatie de boodschap te blijven herhalen dat glas in de glasbak hoort, ook de kleine flesjes.
14.	Inzameling klein gevaarlijk afval	We willen de huidige inzamelwijze continueren bij detailhandel, apotheken, bouwmarkten en gemeentelijke milieustraat en hier gericht over communiceren.
15.	Handhaving op afvaldumping en zwerfvuil	De gerichte handhaving op afvaldumping en zwerfvuil continueren we en verankeren dit in het integraal handhavings- en Veiligheidsplan. Afvaloverlast is één van de 4 geprioriteerde thema's. Daarnaast is er een reguliere inzet binnen het thema "Schone stad": Toezicht op: aanbieden huishoudelijk- en bedrijfsafval in het bijzonder bijplaatsingen bij afvalcontainers, zwerfvuil en vervuiling van de openbare ruimte. Een extra middel is de "Clean Sweep", waar in een klein gebied in een periode van 2 weken extra intensieve controle door handhaving plaatsvindt. Daarnaast vindt er een gerichte aanpak plaats op afval hotspots. Voor een succesvol afval- en zwerfafvalbeleid is voortzetting van deze gerichte handhavingsacties noodzakelijk.

Nr.	Maatregel	Toelichting
16.	Faciliteren inzameling grof tuinafval	Met succes zamelen we al jaren grof tuinafval in met een gratis verkrijgbare Greenbag. Tot 2014 kende Leiden een takkenroute, waarbij huishoudens snoeitakken konden aanbieden aan de openbare weg. Als resultaat van een kosten baten analyse is deze aanbiedmethode in 2015 gestopt. We willen de inzameling met greenbags continueren maar zullen de takkenroute niet opnieuw invoeren.
17.	Groenafval contracten	In het huidige afvalbeleid is er aandacht voor (meer) stroomlijning in het transport en de verwerking van het groenafval van de gemeente (en hoveniers die werken in opdracht van de gemeente). Dit leidt niet tot een beter scheidingsresultaat voor het huishoudelijk afval, maar kan wel leiden tot milieuwinst voor het verwerkte groenafval. We gaan de duurzaamheidsaspecten meer waarde toe te kennen in de nieuwe aanbestedingscontracten voor groenonderhoud.
18.	Nascheiding grofvuil	Het aan de straat aangeboden grofvuil wat met een kraakperswagen wordt ingezameld wordt voor ca. 20-30% nagescheiden op de overslaglocatie. Dit komt echter niet terug in de statistieken voor het scheidingsresultaat. In het nieuwe contract met de verwerker willen we opnemen dat we rapportages krijgen over de op overslaglocatie nagescheiden grofvuilstromen, zodat we dit mee kunnen nemen in de rapportage over ons scheidingsresultaat aan het CBS en in onze begroting.
19.	Samenwerking Kringloopbedrijf	We willen meer samen gaan werken met Kringloopbedrijf het Warenhuis als we de recycletas en de recyclewagen gaan invoeren. We gaan hiervoor een nieuwe dienstverleningsovereenkomst opstellen.
20.	Tarieven huishoudens	Leiden kent een beperkte vorm van gedifferentieerd tarief: het kent drie tarieven, namelijk voor 1-persoons 2- persoons en meerpersoonshuishoudens. We willen deze drie tarieven in stand houden.

6. Welke onderzochte maatregelen hebben we overwogen?

Nr.	Maatregel	Toelichting	Advies om het niet op te nemen in de Grondstoffennota
21.	Kerstbomen duurzamer verwerken	<p>N.a.v Schriftelijke vragen over een (beter) tweede leven voor kerstbomen is toegezegd dat we de resultaten uit Rotterdam volgen en bekijken wat de (financiële en praktische) mogelijkheden zijn voor hoogwaardigere toepassing van ingezamelde afvalstromen, waarbij we de resultaten van het Rotterdamse voorbeeld voor een duurzamere verwerking van ingezamelde kerstbomen mee zullen nemen. Rotterdam kent een kerstbomen <i>challenge</i>, waarbij er nieuwe producten van ingezamelde kerstbomen wordt gemaakt, zoals kerstballen, kerstkaarten en menuplankjes. Het college heeft reeds gehoor gegeven aan deze toezegging. Bij de subsidieregeling circulair verwaarden is subsidie verstrekt aan het Grondstoffenbos. In 2023 sluit Leiden aan bij het initiatief van het Grondstoffenbos. In dit project wordt onderzocht welke nieuwe, waardevolle producten (zoals plaatmateriaal) er gemaakt kunnen worden van kerstbomen. Waarbij het verder gaat dan het maken van bodemverbeteraar, waarvoor de Leidse ingezamelde kerstbomen nu al worden gebruikt. Want de ingezamelde Leidse kerstbomen geven we een nuttige toepassing door het te composteren. Een (klein) deel van de kwaliteit van de kerstbomen is hier niet geschikt voor, dit wordt dan ingezet als biomassa om het te gebruiken als hoofdgebruik brandstof en externe levering van elektriciteit en/of warmte.</p>	<p>Het advies is om het vooralsnog te laten bij de eenmalige subsidieverstrekking aan het Grondstoffenbos.</p>
22.	Voedselvermalers in hoogbouwwoonings	<p>Toepassing van voedselrestenvermalers bevinden zich nog in een experimenteel stadium. Amsterdam, Rotterdam en Utrecht doen er proeven mee. De verkoop en het aansluiten van voedselrestenvermalers voor GFE (groente- fruit- en etensresten) in Nederland is niet verboden, het lozen van vermalen afvalstoffen op het riool wel (op basis van Besluit lozing afvalwater huishoudens en Activiteitenbesluit milieu-beheer). Voor het houden van zo'n experiment zal dus landelijk toestemming moeten komen.</p>	<p>Het advies is om de ontwikkelingen van de grote steden af te wachten van succesvolle toepassing van voedselvermalers in hoogbouwcomplexen.</p>

Nr.	Maatregel	Toelichting	Advies om het niet op te nemen in de Grondstoffennota
23.	Organische natte fractie nascheiden	In 2017 heeft de Leidse Milieuraad geadviseerd om in een nascheidingsinstallatie ook de organische natte fractie (ONF) uit het huishoudelijk restafval te scheiden. Het college heeft indertijd als reactie gegeven dat de milieuwinst van gescheiden verwerken van ONF nog niet is bewezen. In het rijksbeleid (LAP 3) is opgenomen dat het beleid gericht is op brongescheiden inzameling van GFT, inclusief voedselresten.	Het advies is om niet in het afvalverwerkingscontract op te nemen dat de organische natte fractie moet worden nagescheiden. In plaats hiervan gaan we meer inzetten op bronscheiding. Wel blijven we de ontwikkelingen volgen en evalueren we dit uitgangspunt opnieuw als nascheiding een interessante (aanvullende) optie wordt.
24.	Omgekeerd inzamelen invoeren	Bij omgekeerd inzamelen worden grondstoffen aan huis opgehaald (GFT+E, PMD, oud papier en karton) en moeten huishoudens hun restafval wegbrengen naar een restafvalcontainer. Een lichtere variant is dat het restafval minder vaak huis-aan huis wordt opgehaald. In het afvalbeleid 2018-2022 is een duidelijke keuze gemaakt dit niet in te voeren. Het principe van omgekeerd inzamelen wordt op een kleinere schaal toegepast met het stimuleren van het scheiden van andere grondstoffen dan PMD uit het restafval. Met de invoering van een minicontainer voor papier aan-huis is al een slag gemaakt. Voor nog meer containers aan huis is veelal de beschikbare ruimte beperkt.	Het advies is om geen systeem van bronscheiding van PMD in te voeren, vanwege de hoge kosten en omdat het naar verwachting niet of nauwelijks milieuwinst oplevert ten opzichte van nascheiding van PMD.
25.	Plastic hub realiseren	De gemeente Den Haag werkt aan een plastic hub (centrale plek waar verschillende soorten plastic afval worden ingezameld en verwerkt). Bedrijven kunnen nu al hun plastic scheiden en in een elektrische bakfiets laten ophalen in het kader van het Europese project PlastiCity.	Dit gaat om het plastic afval uit het bedrijfsafval. Het advies is om de ontwikkelingen inzake plastic hubs te volgen. Voor huishoudelijk afval laten we het plastic verpakkingsafval nascheiden uit het restafval.
26.	Textielhub realiseren	In Rotterdam is een Circulaire Textiel Hub, waarin textiel en schoenen worden gesorteerd door mensen met een afstand tot de reguliere arbeidsmarkt. Leiden kent met kringloopbedrijf het Warenhuis een soort mini textielhub. Bedrijfskleding van cluster Beheer is gemaakt van gerecycled textiel.	Het advies is om het te laten bij onze eigen kleinschalige textielhub in kringloopbedrijf het Warenhuis en hierover te communiceren, evenals dat bedrijfskleding van cluster Beheer is gemaakt van gerecycled textiel.

Nr.	Maatregel	Toelichting	Advies om het niet op te nemen in de Grondstoffennota
27.	Separate inzameling grofvuilstromen	In de grote steden wordt grofvuil in verschillende ronden aan huis opgehaald door verschillende inzamelwagens. Dit heeft vooral meerwaarde als er een vaste grofvuil-dag is. Leiden heeft dit vroeger ook gehad, maar is gestopt vanwege overlast en extra vervuiling (door "morgensterren": mensen die bij het doorzoeken van bruikbare spullen uit het grofvuil de grofvuilhoop uit elkaar trekken). Een vaste grofvuil-dag wordt dan ook afgeraden. Leiden kent thans alleen een aparte inzamelwagen voor metaal.	Het advies is om naast onze "ijzerwagen" niet met meerdere voertuigen het grofvuil op te halen. In plaats hiervan stellen we de recyclewagen en recycletas als maatregelen voor.
28.	Matrassen inzamelen	De gemeente Den Haag laat een aparte wagen rondrijden die oude matrassen inzamelt en zorgt dat ze gerecycled worden. Vervuilde of natte matrassen kunnen echter slecht gerecycled worden. In 2022 is een proef gedaan met het apart inzamelen van matrassen. Dit leidde niet tot minder matrassen in het grofvuil. Matrassen kunnen gescheiden worden aangeboden op de milieustraat. Er komt een verplichting voor verkopers van matrassen om oude matrassen in te nemen (Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid).	Het advies is om in Leiden niet aan matrasseninzameling aan huis te doen, maar het te houden op inname van matrassen op de milieustraat.
29.	Luiers inzamelen	Luiers (3,7% van het restafval) apart inzamelen leidt weliswaar tot een beter scheidingsresultaat, maar niet tot een duurzamere verwerking. Er is slechts één bedrijf in Nederland dat deze afvalfractie kan verwerken en deze heeft geen capaciteit voor nieuwe aanbieders. Het heeft dan ook geen zin om luiers separaat in te zamelen. Het zal leiden tot extra transportbewegingen, terwijl de fractie alsnog wordt verbrand. Afvalinzamelaar Meerlanden heeft bij ons aangegeven betrokken te zijn bij een initiatief voor de realisatie van een nieuwe locatie voor verwerking van luierafval in het Amsterdams Havengebied. De gemeente Leiden heeft dit initiatief in 2022 in regioverband besproken. De beleidslijn van Leiden is dat we alleen over gaan tot gescheiden luiers als er een bewezen verwerkingsmogelijkheid is met meerwaarde voor het milieu en het initiatief voor ons betaalbaar is. Tot dan zetten we in op wasbare luiers en blijven de ontwikkelingen volgen.	Het advies is om de ontwikkeling naar meer capaciteit voor duurzame verwerking van luierafval in de gaten te houden en geen separate luierinzameling te doen totdat er een bewezen verwerkingsmogelijkheid beschikbaar is met meerwaarde voor het milieu en tegen acceptabele verwerkingskosten.

Nr.	Maatregel	Toelichting	Advies om het niet op te nemen in de Grondstoffennota
30.	Subsidie papierophaal	<p>Oud papier en karton (OPK) vormt 8,6 % van het restafval. Naast de huis-aan-huis inzameling via minicontainers en papiercontainers in de wijken halen scholen en verenigen ook oud papier en karton op. In het verleden was er een subsidie zodat ze een vaste vergoeding kregen voor de papieropbrengst, maar vanwege de gunstige marktprijs voor OPK leverde het door scholen en verenigen ingezamelde OPK de gemeente meer op dan er aan subsidie werd verstrekt. Desondanks is de subsidieregeling in 2014 stopgezet omdat er een algehele taakstelling was op subsidies en omdat niet aan getoond kon worden was dat er door de garantiesubsidie meer papier en karton werd opgehaald. Scholen en verenigen zamelen ook nadat de subsidie is gestopt oud papier en karton in (en ze kunnen er wat aan verdienen door de gunstige papierprijs).</p>	<p>Het advies is om geen nieuwe subsidieregeling voor te stellen maar wel in de gemeentelijke communicatie melding te maken dat ook scholen en verenigen papier inzamelen.</p>
31.	<i>White label</i> inzameling bedrijfsafval	<p>Dit leidt niet tot een beter scheidingsresultaat van huishoudelijk afval, maar komt wel de algemene duurzaamheid ten goede. Landelijk zijn er experimenten met <i>white label</i> inzameling van KWD afval: verschillende afvalinzamelaars die in een gebied het bedrijfsafval laten ophalen door één inzamelaar. Er zijn ook gemeenten die, mede vanwege de instelling van een zero emissie stadsvervoer in de binnenstad, meer regie willen voeren over bedrijfsafvalinzameling in de binnenstad. Het gaat dan specifiek om inzameling door een zero emissie ophaalwagen voor contractanten van verschillende bedrijfsafvalinzamelaars. Voor de binnenstad van Leiden is dit overigens al in 2019 onderzocht, de inzamelaars zagen hier indertijd echter geen brood in. Wat wel een succes werd is de introductie van een nieuwe inzamelaar in de binnenstad: InzamelHelden. Dit bedrijf is nu een vaste speler geworden tussen de Leidse bedrijfsafvalinzamelaars.</p>	<p>Het advies is om niet als gemeente regie te voeren op <i>white label</i> inzameling bedrijfsafval, maar eventuele initiatieven hierover over te laten aan de markt.</p>

Nr.	Maatregel	Toelichting	Advies om het niet op te nemen in de Grondstoffennota
32.	Inzameling bedrijfsafval scholen	<p>Dit leidt niet tot een beter scheidingsresultaat van huishoudelijk afval, maar komt wel de algemene duurzaamheid ten goede. Er zijn in den lande voorbeelden te vinden van gezamenlijke inzameling van huishoudelijk afval en bedrijfsafval door de gemeentelijke reinigingsdienst. Dit kan ook op kleine schaal: b.v. scholen die gebruik mogen maken van gemeentelijke glas- en papiercontainers. Regelgeving maakt gezamenlijke inzameling complex. Indien een gemeente zelf bedrijfsafval inzamelt, zijn er op zich wel mogelijkheden, o.a. met het instrument reinigingsrecht. De gemeente Leiden heeft in 2016 echter vanwege oneerlijke concurrentie (Wet Markt en Overheid) besloten om alle activiteiten voor bedrijfsafvalinzameling te staken. Dat zouden we kunnen heroverwegen. We zouden een onderzoek kunnen doen naar de mogelijkheden om de inzameling van afval van scholen mee te nemen in de inzamelroute van huishoudelijk afval. Dit zou dus kunnen door het instrument reinigingsrecht. Scholen kunnen dan gebruik mogen maken van de huishoudelijke inzamelstructuur en hiervoor een vergoeding betalen aan de gemeente (het reinigingsrecht). De tarieven van het reinigingsrecht dienen echter kostendekkend te zijn, doordat de gemeente met deze dienstverlening deelneemt aan het economische verkeer. Reinigingsrecht is voor scholen duurder dan hun huidige bedrijfsafvalcontract. Bedrijven kunnen oud papier en karton gescheiden aanleveren bij hun bedrijfsafvalinzamelaar. Het is niet bekend of gezamenlijke inzameling van KWD afval van scholen met huishoudelijk afval aantoonbaar leidt tot een betere afvalscheiding.</p>	<p>Het advies is om geen onderzoek te doen naar de inzameling van bedrijfsafval van scholen tezamen met het huishoudelijk afval, omdat het voor scholen financieel niet aantrekkelijk is, en het niet bekend is of het leidt tot een betere afvalscheiding.</p>

Nr.	Maatregel	Toelichting	Advies om het niet op te nemen in de Grondstoffennota
33.	Diftar systeem invoeren	<p>Een diftar-systeem kan werken om het scheidingsresultaat te verbeteren. Een voorbeeld van een negatieve prijsprikkel is de “dure zak”: voor restafval wordt extra betaald, voor de afvalfracties die grondstoffen opleveren niet. Dit werkt het beste in gemeenten met een bronscheiding systeem voor PMD afval en werkt goed in meer landelijke gemeenten met veel laagbouw. Een andere vorm is een positieve prijsprikkel: korting te geven op de afvalstoffenheffing als afval goed wordt gescheiden. Beide vormen van een diftar systeem vragen flinke investeringen om de hoeveelheid afval per huishouden te kunnen vaststellen (weeg- en scanapparatuur op inzamelvoertuigen en registratiesystemen (hard- en software) op de verzamelcontainers.</p> <p>In Leiden worden de inwoners overigens jaarlijks beloond voor hun GFT scheiding doordat ze gratis 2 zakken compost mogen ophalen bij de gemeentewerf op de Kenauweg.</p>	<p>Het advies is om geen diftar systeem in te voeren waarbij specifiek betaald moet worden voor het aanbieden van restafval. Diftar heeft ook zijn nadelen, met name in (zeer) sterk stedelijke gebieden. Diftar kan leiden tot een toename van afvaldumpingen, afvaltoerisme, zakken in andermans container maar ook tot vervuiling van de andere gescheiden aangeboden afvalfracties.</p>
34.	Grofvuiltarief	<p>Met het afvalbeleid 2013-2016 hebben we in Leiden een tarief voor de ophaal van grofvuil en grof tuinafval ingevoerd, om de kosten voor afvalbeheer meer kostendekkend te maken (Leiden had toen geen kostendekkende afvalstoffenheffing). Vanuit de stad en in de raad is veel beroering over gekomen over deze maatregel, ook bleek dat het leidde tot meer dumping. Om deze reden is de maatregel weer ingetrokken.</p>	<p>Het advies is om niet opnieuw een grofvuiltarief in te voeren, maar in te zetten op stimulerende maatregelen voor inleveren van herbruikbare spullen bij kringloopwinkel of milieustraat (recycletas, recyclewagens, leenbakfietsen en leen-aanhangers).</p>
35.	Afval loont	<p>In de gemeenten Pijnacker-Nootdorp, Rotterdam, Barendrecht, Noordwijk, Den Haag en Schiedam hebben van 2011-2019 jaar de werkwijze “Afval Loont” gekend. Ook de gemeente Duiven heeft een soortgelijke werkwijze gekend waarbij inwoners een geldbedrag per kilogram kregen voor PMD, oud papier en karton, textiel, kleine elektrische apparaten en frituurvet dat gescheiden werd ingeleverd bij de Afval Loont filialen. De ambitie om te groeien in filialen en meer deelnemende gemeenten bleek niet haalbaar en het project is gestopt. In het Kaderstellend afvalbeleid 2013 heeft Leiden indertijd bepaald dat we gezien de hoge investeringskosten niet zouden gaan deelnemen aan dit project. Er zijn thans geen landelijke initiatieven bekend over het belonen van afval.</p>	<p>Het advies is om geen “Afval loont” systeem in te voeren.</p>

Bijlage 1 Sorteeranalyse Leiden 2022

De gemiddelde samenstelling van het fijn restafval is vastgesteld m.b.v. de sorteeranalyses die in het vroege voorjaar van 2022 zijn uitgevoerd. Er zijn 7 steekproefmonsters restafval op samenstelling geanalyseerd: 2x bij hoogbouw, 1x binnenstad en 4x bij laagbouw.

3.1 Samenstelling en hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval 2022

In tabel 2 wordt de gemiddelde samenstelling van het fijn huishoudelijk restafval per type bebouwing weergegeven. In de voorlaatste kolom is de gemiddelde samenstelling voor gemeente Leiden berekend, waarbij de volgende percentages als weegfactor gebruikt zijn: laagbouw (38%), binnenstad (19%) en hoogbouw (43%). In de laatste kolom wordt de gemiddelde samenstelling uitgedrukt in kilo per inwoner.

Tabel 2	Kenmerken	laagbouw	Binnenstad	hoogbouw	LEIDEN GEMIDDELD	kilo /inw
Fracties	weegfactor	38%	19%	43%	100%	180
GFT		32,1%	37,4%	32,2%	33,1%	60
Keukenafval		27,3%	29,3%	29,0%	28,4%	51
Tuinafval		0,6%	4,9%	0,7%	1,5%	3
Organische zeeffractie 0-20 mm		4,1%	3,1%	2,5%	3,3%	6
PAPIER/KARTON HERBRUIKBAAR		7,2%	9,0%	9,8%	8,6%	16
Verpakking		4,0%	6,3%	6,6%	5,5%	10
Niet verpakking		3,1%	2,7%	3,2%	3,1%	6
PMD		16,6%	17,1%	14,6%	15,9%	29
Plastic Heroes verpakkingen		11,3%	12,0%	10,4%	11,0%	20
Metaal verpakkingen		3,1%	2,9%	2,5%	2,8%	5
Drankenkarton		2,2%	2,3%	1,8%	2,1%	4
LUIERS		4,8%	1,9%	3,6%	3,7%	7
HYGIENISCH PAPIER		7,4%	5,7%	8,9%	7,7%	14
OVERIG PAPIER NIET HERBRUIKBAAR		2,1%	3,2%	2,2%	2,3%	4
KUNSTSTOFFEN OVERIG		5,4%	5,7%	4,4%	5,0%	9
GLAS (GLASBAK)		3,2%	3,4%	2,5%	2,9%	5
GLAS OVERIG		0,8%	0,2%	0,5%	0,6%	1
TEXTIEL		3,1%	2,3%	5,0%	3,7%	7
Textiel excl. schoeisel		2,7%	2,3%	4,2%	3,3%	6
Schoeisel		0,3%	0,0%	0,7%	0,4%	1
METAAL OVERIG		1,0%	1,0%	1,6%	1,3%	2
APPARATEN		0,8%	0,3%	0,3%	0,5%	1
HOUT		2,2%	0,2%	0,3%	1,0%	2
STEEN/PUIN		1,1%	0,7%	0,5%	0,8%	1
KCA		0,2%	0,0%	0,1%	0,1%	0
OVERIGE RESTFRACTIES		12,0%	11,8%	13,6%	12,7%	23
TOTAAL		100,0%	0,0%	100,0%	100,0%	180